

ВСТУП

Збірник «Мова і суспільство» присвячений розгляду соціолінгвістичних питань. Соціолінгвістика сьогодні – науковий напрям і навчальна дисципліна, яка вивчає теоретичні та прикладні питання, пов'язані з різними виявами взаємодії мови та суспільства. Наукове знання, створене в контексті різних соціолінгвістичних традицій, постає як єдність універсального та ідіотетичного компонентів, як підґрунтя, від якого відштовхуються мовознавці, виявляючи складну систему корелятивних зв'язків між мовою та соціумом або віднаходячи нові точки цієї взаємодії.

Завдання збірника – сприяти обговоренню соціолінгвістичних проблем в Україні. Вони охоплюють не тільки розвиток теорії, категорійного апарату, питання мовної політики, мовної ситуації, двомовності, аспекти соціальної комунікації, методу соціолінгвістичних досліджень тощо, але розкривають формування соціолінгвістичних понять в історії. Ці та інші питання уже давно потребують системного висвітлення у спеціалізованому періодичному виданні, якого, на жаль, до цього часу не було (як правило, сьогодні кожна соціолінгвістична традиція має власний збірник чи журнал). Одна із причин такого стану – соціолінгвістика в Україні є молодим напрямом досліджень, який об'єктивно розвивається лише останні двадцять років.

Збірник «Мова і суспільство» пропонуватиме дослідження, здійснені на матеріалі різних мов. Так, у статтях першого випуску для аналізу задіяно матеріал української, англійської, болгарської, боснійської, давньогрецької, латинської, німецької, польської, російської, сербської, словацької, хорватської, чеської, чорногорської, угорської, японської та інших мов. Такі принципи опису мовної матерії, як антропоцентризм, експансіонізм, функціоналізм, експланаторність, дозволяють авторам публікації наблизитися до об'єктивного відображення української мовної дійсності та актуальних питань, пов'язаних із взаємодією інших мов та соціумів.

Ще одне призначення збірника – популяризувати результати, отримані у працях мовознавців з різних наукових центрів та університетів України. Збірник збиратиме роботи воедино і робитиме їх доступними для усіх, кого цікавить різноаспектна проблематика про взаємодію мови та суспільства.

З метою обміну інформацією між різними школами соціолінгвістики, що є ознакою сучасної науки, до збірника запрошуються автори з наукових центрів інших країн. Так збірник сприятиме поживленню наукових діалогів із зарубіжними дослідниками і водночас популяризації ідей української соціолінгвістики.

Видання збірника на філологічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка не випадкове: із 2003 р. тут почалося викладання дисциплін соціолінгвістичного циклу; із 2004 р. відбувається щорічний Всеукраїнський соціолінгвістичний семінар, на який приїжджають дослідники з різних університетів України та з-за кордону, проводяться щорічні студентські конференції, започатковано міністерський конкурс студентських досліджень (поки що це єдина дисципліна із мовознавчого циклу, яка має такий конкурс для студентів України).

Статті першого випуску збірника «Мова і суспільство» засвідчують увагу авторів до формування теорії соціолінгвістики, ілюструють диференціацію соціолінгвістичного знання, акцентують на питаннях макро- та мікросоціолінгвістики, історії соціолінгвістики та історичної соціолінгвістики, розкривають форми існування мови

в суспільстві, взаємодію мови та міста (це питання, які розглядає новий напрям, лінгвістичний/мовний ландшафт), виявляють соціолінгвальні аспекти тексту тощо. Рубрика «Рецензії та анотації» ознайомлює читача з працями, які вийшли в різних соціолінгвістичних традиціях, а рубрика «Наукова хроніка» інформує про конференції.

Диференціація напрямів соціолінгвістики в українській науці ще не завершилася, тому збірник сприятиме цьому процесові.

Сподіваємося, що наступні випуски збірника «Мова і суспільство» поглиблюватимуть соціолінгвістичну проблематику на матеріалі більшої кількості мов і шляхом використання нових методик, пропонуючи читачеві нові теоретичні описи нескінченних виявів суспільної природи мови.

Запрошуємо до співпраці!

Галина Мацюк